

Naturverdier i planområde i Fridtjof
Nansens vei,
Bærum kommune

Madlaina Bichsel og Anders Thylén

Ekstrakt

BioFokus har på oppdrag for Boxs arkitektstudio og grunneier kartlagt naturverdier på eiendommen Fridtjof Nansens vei 15 C, Lysaker, Bærum kommune. Arbeidet er gjort i forbindelse med planlagt utbygging av boliger.

Området består av bygninger i norddelen omgitt av et parkopplegg, med frukthage, blandingsskog, skogseng og gamle trær i sørdelen.

Det er kartlagt en naturtypelokalitet med C-verdi bestående av to store trær. Eiendommen for øvrig har også en viss lokal naturverdi med flere viktige naturelementer.

Nøkkelord

Bærum
Fridtjof Nansens vei
Boligbygging
Naturtyper
Rødlistearter
Fremmede arter

Omslag

Gammel frukthage, Fridtjof Nansens vei, Lysaker, Bærum.
Foto: Madlaina Bichsel.

ISSN: 1893-2851

ISBN: 978-82-8209-512-9

BioFokus-notat 2016-26

Tittel

Naturverdier i planområde i Fridtjof Nansens vei, Bærum kommune

Forfatter

Madlaina Bichsel og Anders Thylén

Dato

3. juni 2016

Antall sider

11 sider

Refereres som

Bichsel, M. og Thylén, A. 2016. Naturverdier i planområde i Fridtjof Nansens vei, Bærum kommune. BioFokus-notat 2016-26. ISBN 978-82-8209-512-9. Stiftelsen BioFokus. Oslo

Publiseringstype

Digitalt dokument (Pdf). Som digitalt dokument inneholder dette notatet "levende" linker.

Oppdragsgiver

Boxs arkitektstudio og grunneier

Tilgjengelighet

Dokumentet er offentlig tilgjengelig. Andre BioFokus rapporter og notater kan lastes ned fra: <http://lager.biofokus.no/web/Litteratur.htm>

BioFokus: Gaustadalléen 21, 0349 OSLO
Telefon 22 95 85 98

E-post: post@biofokus.no Web: www.biofokus.no

Bakgrunn

BioFokus har på oppdrag for Boxs arkitektstudio og grunneier kartlagt naturverdier på eiendommen Fridtjof Nansens vei 15 C ved Lysaker i Bærum kommune. (Figur 1). Arbeidet er gjort i forbindelse med planlagt utbygging av boliger, se figur 1.

Figur 1: Avgrensning av planområde (rød linje) med planlagte boenheter i sørdelen, i Fridtjof Nansens vei 15 C, Lysaker, Bærum. Fra Situasjonsplan, boxs arkitektstudio as.

Metode

Arbeidet har omfattet kartlegging av:

- Områder spesielt viktige for bevaring av biologisk mangfold (viktige naturtyper) etter DN-håndbok 13 (Direktoratet for Naturforvaltning 2007) med tilhørende oppdaterte faktaark (Miljødirektoratet 2015).
- Utvalgte naturtyper iht. Naturmangfoldloven og Forskrift om utvalgte naturtyper (Lovdata/Miljødirektoratet).
- Levesteder for rødlistearter. Rødlistekategorier følger den nye utgaven av den norske rødlista (Kålås et al. 2015).
- Forekomster av svartlistearter iht. Fremmede arter i Norge - med norsk svartliste 2012 (Gederaas et al. 2012).

Tilgjengelige naturdatabaser og litteratur er gjennomgått for å samle eksisterende kunnskap om området, bl.a. Naturbase og Artskart. Feltarbeidet ble gjennomført 24.05.2016.

Denne rapporten gir ingen fullstendig oversikt over hva som finnes av arter innenfor det undersøkte området. Derimot skal den gi et godt innblikk i hvilke naturkvaliteter området innehar, og samle eldre og ny beslutningsrelevant kunnskap for planarbeidet.

Områdebeskrivelse

Planområdet består av bygninger i norddelen omgitt av et parkomplegg som strekker seg cirka 100 meter sørover. I midtre del av området finnes det en gresseng som går over til en skogseng med flere store furutrær (figur 2). Mot sørøst fortsetter engen i en sørvendt skråning og ender i en gruset gangsti (figur 2). Sørøstre del av eiendommen består av en frukthage med gamle trær og bærbusker (figur 3). Sørvestsiden av tomten er skogkledd med blandingsskog (figur 3). Berggrunnen i området er kalkrik, og er overlagret av tynne lag av marine sedimenter.

Figur 2: Til venstre skogseng i midten av området og til høyre eng i sørvendt skråning, i Fridtjof Nansens vei, Lysaker. Foto: Madlaina Bichsel.

Figur 3: Til venstre hagen i sørøst med gamle frukttrær og bærbusker og til høyre blandingsskog i sørvestdelen av område i Fridtjof Nansens vei, Lysaker. Foto: Madlaina Bichsel.

Naturtyper og naturverdier

Det er tidligere ikke registrert noen naturtypelokaliteter i planområdet. Ved feltarbeidet i 2016 ble det registrert en lokalitet med lokal verdi (C-verdi), omfattende to trær nær bolighuset i kanten av planområdet. Det ble ikke registrert naturtyper av viktig eller svært viktig verdi (A- eller B-lokaliteter). Deler av eiendommen har likevel elementer med en lokal betydning for både planter og dyr, men som ikke fullt ut oppfyller kravene til naturtypelokalitet iht. DN-håndboka.

Skogsengen og engskrånningen i midten av arealet (figur 3) har potensial som slåtteeng, som er en sterkt truet naturtype i Norge, med betydning særlig for insekter og karplanter. Skogsengen har en blanding av skog- og engarter med bl.a. blåveis, skogsvever, knollerteknapp, småmarimjelle, hvitveis, liljekonvall, skogfiol, blåbær og gjerdevikke. I den sørvendte engen finnes det blant annet bergmynte, hengeaks, geitved, prestekrage, rødknapp, hjorterot, firkantperikum, skogkløver og hagtorn, arter som er både solkrevende og tilpasset intermediært - kalkrikt jordsmonn. Engarealet er imidlertid lite og artsmangfoldet noe svakt utviklet, og kvalifiserer derfor ikke som naturtypelokalitet.

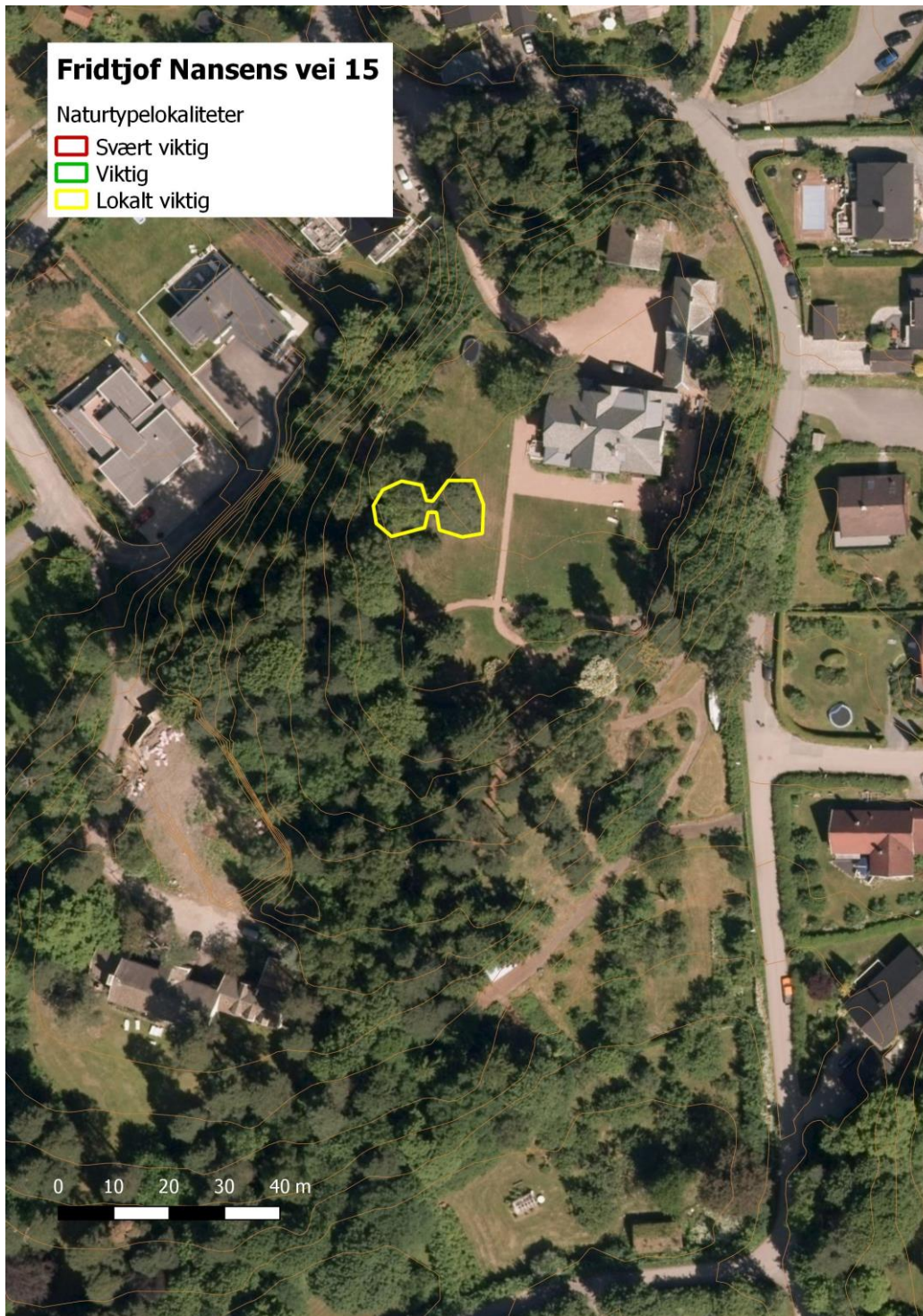
En annen lokal naturverdi finnes i de gamle trebestandene i området. Den gamle frukthagen har en spesiell verdi, og kunne muligens ha vært avgrenset som

Figur 4: Til venstre gammelt frukttrær med hulhet og trelevende sopp i sørøstdelen av område. Til høyre gammelt furutre og stor eik ved siden av huset i midten av eiendommen. Foto: Madlaina Bichsel.

naturtypelokalitet. Gamle frukttrær kan ha betydning for vedlevende insekter og sopp, og blomstrende trær er også viktige for pollinerende insekter som bier og humler. Kombinasjonen av gamle, hule trær og åpne engarealer kan også ha betydning for en del fuglearter, som f.eks. vendehals. Det har ikke vært vanlig i forbindelse med naturtypekartlegginger å avgrense frukthager som naturtypelokalitet, selv om de strengt tatt kan defineres inn under naturtypen «parklandskap». Frukthagen i planområdet består av et titalls forholdsvis grove frukttrær (opp til diam. 40-50 cm), hvorav minimum 3 av trærne er hule. Frukthagen fortsetter på neste eiendom mot sør, og får dermed noe større areal

og flere gamle trær. Engen under trærne er ikke spesielt artsrik, og er mest å betrakte som plen (figur 4).

Figur 5: Naturtypelokaliteter i planområdet.

I tillegg til frukthagen finnes en del mer eller mindre frittstående store og/eller gamle trær spredt på eiendommen. Gamle trær kan ha naturverdi for både moser, sopp og insekter, og er definert som en egen naturtype i DN-håndboka. På skogseng i midten av arealet står flere grove furuer og noe gran. De trærne med størst naturverdi står imidlertid rett sørvest for bolighuset, i kanten av

planområdet. Her står et gammelt furutre (diam. ca. 90 cm) (figur 4) og en gammel eik (diam. Ca 65 cm). Størrelsen på disse to trærne tilsier avgrensning som naturtypelokalitet med lokal verdi (C-verdi), se figur 5. Eika kommer inn under den utvalgte naturtypen hul eik, som omfattes av forskrift for utvalgte naturtyper i Naturmangfoldloven (Lovdata 2016). Full beskrivelse av naturtypelokaliteten følger i vedlegg 1.

Blandingsskogen i vest er noe sjiktet med intakt busksjikt av hassel. Tresjikt består av spisslønn (diam. 40 cm), alm (diam. 30 cm), hassel, furu (diam. 50 cm), gran, bjørk, lind, rogn og ask. Feltsjiktet er relativt artsrikt og lågurtpreget, med arter som kantkonvall, liljekonvall, hvitveis, skogssalat, myskegras, blåbær, fingerstarr, kratthumbleblom, hengeaks, skogfiol og skogstorkenebb. I norddelen av skogen dominerer løkurt og skvallerkål og det er få andre arter i feltsjiktet. Det er lite død ved. Skogholtet strekker seg noe utenfor eiendommen i sørvest, og har også en viss lokal naturverdi for både dyr og planter. Den er ikke langt unna å kunne kvalifisere som naturtypelokalitet, men det er litt for få elementer av gamle trær og død ved for at den skal nå helt opp. De sørvestre delene med intakt feltsjikt av lågurtarter har størst naturverdi. Helt ned i sørvestre ende er det imidlertid dumpet store mengder kompost/hageavfall, og her er det ikke store naturverdier.

Artsmangfold

Det er funnet to rødlistearter i tre- og busksjiktet i skogen: alm og ask som begge er kategorisert som VU (sårbar) ifølge Norsk rødliste (2015). På store eller døde trær er det et visst potensial for dødvedarter av bl.a. sopp og insekter. På flere av frukttrærne vokser ildkjuke, som er en vanlig art på eldre/døende løvtrær. Krypjonsokkoll, rødlistet som direkte truet (EN), vokser i gresset i frukthagen. Forekomsten vurderes imidlertid ikke som naturlig, men som forvillet fra utplanting som hagestaude, og blir dermed ikke vektlagt.

Vilt

Fugl og annet vilt er ikke spesielt ettersøkt ved feltkartleggingen, men det ble notert bl.a. munk, stillits og svarthvit fluesnapper ved befarings. Variasjon, dødved og hulrom i frukttrærne bidrar til økt habitatkvalitet for fugl og muligens flaggermus, og det kan være et visst potensial for arter som stær og vendehals.

Svartelistearter

Svartelistearter er innførte arter som er risikovurdert til å kunne ha negativ påvirkning på eksisterende flora og fauna. Arter innført til Norge etter år 1800 er vurdert på følgende skala: Ingen kjent risiko (NK), lav risiko (LO), potensielt høy risiko (PH), høy risiko (HI), svært høy risiko (SE). Arter i kategoriene HI og SE omtales som svartelistearter.

Planområdet er påvirket av fremmede og svartelistede arter. Fordelt over hele eiendommen finnes det noe platanlønn (SE), gullregn (SE), mispler (SE), vinterkarse (SE) og skvallerkål (ikke risikovurdert).

Oppsummering og hensyn

Konsekvensvurdering av planlagte tiltak har ikke vært en del av BioFokus sitt oppdrag. Det gis derfor her kun en kort omtale og vurdering av områdets sårbarhet og hvilke hensyn som kan være viktige å ta i videre planlegging.

Det er ikke registrert naturverdier av viktig eller svært viktig verdi i planområdet. Det gamle furutreet og eika ved siden av huset er avgrenset som naturtype med lokal verdi (C-verdi). Eika er også utvalgt naturtype. Denne lokaliteten bør forvaltes med tanke på å ivareta naturverdiene.

Hele eiendommen med frukttrær, engpartier, blandingskog og store trær har likevel en viss lokal naturverdi med stor diversitet i struktur og artssammensetning. Variasjonen og vekslingen mellom skyggefull skog og åpne partier og glenner er noe av det som gir området verdi både for dyr og planter.

I konsekvensutredningssammenheng (Statens vegvesen 2014) ville de beskrive naturelementene fått liten-middels naturverdi og de to trærne som danner en naturtypelokalitet ville fått middels verdi.

De viktigste naturelementene på eiendommen er de gamle frukttrærne, blandingskogen, de store trærne og enga sentralt. En bør prøve å ivareta mest mulig av disse elementene også ved en utbygging på tomten. Ved en utbygging vil noen av elementene og dermed noe av variasjonen bli borte. Frukthagen har en klar naturverdi selv om den ikke kvalifiserer som naturtypelokalitet, og fjerning av den vil innebære en viss negativ konsekvens. For å likevel beholde en viss naturverdi anbefales det at skogsengen på midten av tomten vedlikeholdes som en slåtteeeng. Gamle furu- og eiketrær sammen med blandingskog i sørvest bør bevares og ved eventuell anleggelse av lekeplass i sørvest bør skogen holdes mest mulig intakt. Ved å skyve lekeplassen helt mot sør (hvor det i dag ligger en del hogstavfall) ville en kunne redusere påvirkning på skogsmarken.

For å unngå spredning og innførsel av fremmede arter må en ta generelle hensyn ved eventuell masseforflytting og massehåndtering. For eksempel må det ikke tilføres masser som er infiserte med frø av svartelistearter.

Referenser

Artsdatabanken og GBIF-Norge. 2016. Artskart.
<http://artskart.artsdatabanken.no/Default.aspx>

Direktoratet for Naturforvaltning. 2007. Kartlegging av naturtyper - verdisetting av biologisk mangfold, rev. utg. DN-håndbok 13.

Miljødirektoratet. 2016. Naturbase.

Miljødirektoratet 2015. Utkast til reviderte faktaark frå DN-håndbok 13.

[Naturtyper på land og i ferskvann](#)

Gederaas, L., Moen, T.L., Skjelseth, S. & Larsen, L.-K. (red.) 2012. Fremmede arter i Norge – med norsk svarteliste 2012. Artsdatabanken, Trondheim.

Henriksen S. og Hilmo O. (red.) 2015. Norsk rødliste for arter 2015. Artsdatabanken, Norge.

Norsk Geologisk Undersøkelse, 2016. Digitalt berggrunnskart.

<http://geo.ngu.no/kart/berggrunn/>

Norsk Geologisk Undersøkelse, 2016. Digitalt løsmassekart.

<http://geo.ngu.no/kart/losmasse/>

Statens vegvesen, 2014. Håndbok V712. Konsekvensanalyser.

Vedlegg 1. Naturtypebeskrivelser

875 Fridtjof Nansens vei 15

Store gamle trær – Eik Verdi: Areal : daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt i 2016 av BioFokus ved Anders Thylen og Madlaina Bichsel i forbindelse med en reguleringsplansak.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger på privat tomt i boligområde rett sør for Lysaker i Bærum kommune. Lokaliteten består av to trær som står relativt åpent i plen i et parklignende miljø.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtype er store gamle trær med utforming hul eik og furu. Eika har en diameter på ca 65 cm, og er dermed akkurat over kravet for utvalgt naturtype etter Naturmangfoldloven. Eika har middels vid krone, men mangler lave greiner. Den har forholdsvis grov sprekkebark med ca 2,5 cm dybde. Eika har ikke hull eller dødvedpartier. Det er i tillegg en grov furu med stammediameter på ca 90 cm. Dette må sies å være svært grovt for furu, selv om treet står på god jord. Treet er høyvokst og har en kraftig krone, men mangler greiner de nederste 5 meterne.

Artsmangfold: Det er ikke funnet spesielle arter på trærne. Spesielt på sikt er det potensial for bl.a. insekter, sopp og lav knyttet til gamle trær og død ved.

Bruk, tilstand og påvirkning: Begge trærne er relativt grove, men trolig ikke veldig gamle. Greiner i nedre deler er blitt kappet for lenge siden. Det står noen hagebusker inntil stammen av eika.

Fremmede arter: Noen hagebusker står nær trærne, men det er ellers ikke registrert fremmedarter i tilknytning til lokaliteten.

Del av helhetlig landskap: Store trær finnes spredt men sjeldent i boligområdene i området.

Verdivurdering: Trærne er såpass grove at det motiverer avgrensning som naturtypelokalitet. Eika er likevel forholdsvis liten og mangler grove greiner, død ved og hulheter. Derfor vurderes lokaliteten som lokalt viktig (C-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Trærne bør få stå urørt. Døde greiner og annen død ved bør ikke fjernes. Andre trær eller større busker bør ikke tillates å komme opp under trekronene.

.....

BioFokus er en ideell stiftelse som skal tilrettelegge informasjon om biologisk mangfold for beslutningstakere, samt formidle kunnskap innen fagfeltet bevaringsbiologi. BioFokus ønsker å bidra til en kunnskapsbasert forvaltning av norsk natur.

En kunnskapsbasert forvaltning forutsetter god dokumentasjon av de arealene som skal forvaltes. BioFokus legger derfor stor vekt på feltarbeid for å sikre oppdaterte og relevante data om botanikk, zoologi, økologi, samt avgrensning og verdsetting av områder.

Høy kompetanse er en forutsetning for å kunne registrere og presentere biologisk mangfold-data på en god måte. BioFokus sine medarbeidere er derfor godt skolert innenfor en rekke artsgrupper og har en bred økologisk forståelse for de ulike naturtypene som de arbeider med, det være seg skog, kulturlandskap eller ferskvann. Digitale verktøy som databaser, GIS og bilde-behandling er viktige redskaper i vårt arbeid for å anskueliggjøre naturverdier på en best mulig måte.

Stiftelsen utgir to digitale rapportserier som heter BioFokus-rapport og BioFokus notat,
<http://biolitt.biofokus.no/rapporter/rapport.htm>
<http://biolitt.biofokus.no/rapporter/notat.htm>

Gaustadalléen 21
0349 OSLO
Org.nr: 982 132 924
post@biofokus.no
www.biofokus.no

ISSN 1893-2851
ISBN 978-82-8209-512-9

BioFokus-notat 2016-26